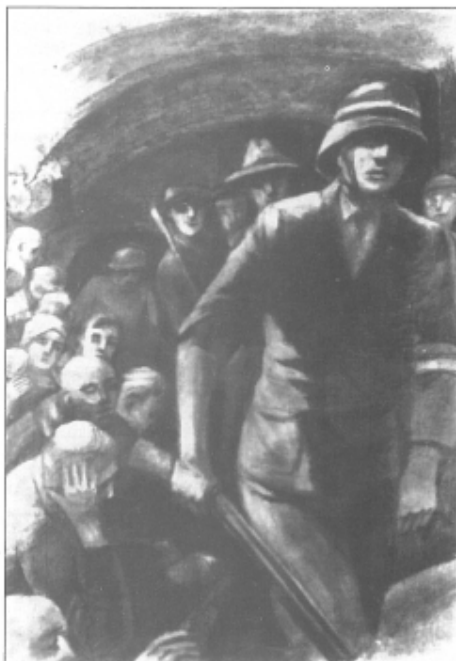

ILUSTRACJE

222. W piwnicy. Rysunek wykonany w czasie Powstania Warszawskiego przez ppor. Bohdana Nowaka, ps. „Wak”. Fot. ze zbiorów Krzysztofa Nowaka-Tyszowieckiego

223. Atak niemiecki na barykadę. Rysunek wykonany w czasie Powstania Warszawskiego przez ppor. Bohdana Nowaka, ps. „Wak”. Fot. ze zbiorów Krzysztofa Nowaka-Tyszowieckiego

ILUSTRACJE

224. Wyrzutnia butelek. Rysunek wykonany w czasie Powstania Warszawskiego przez ppor. Bohdana Nowaka, ps. „Wak”. Fot. ze zbiorów Krzysztofa Nowaka-Tyszowieckiego

225. Z benzyną na czołg. Rysunek wykonany w czasie Powstania Warszawskiego przez ppor. Bohdana Nowaka, ps. „Wak”. Fot. ze zbiorów Krzysztofa Nowaka-Tyszowieckiego

ILUSTRACJE

226. Zrzut broni. Rysunek wykonany w czasie Powstania Warszawskiego przez ppor. Bohdana Nowaka, ps. „Wak”. Fot. ze zbiorów Krzysztofa Nowaka-Tyszowieckiego

227. Żywe tarcze na czołgu niemieckim. Rysunek wykonany w czasie Powstania Warszawskiego przez ppor. Bohdana Nowaka, ps. „Wak”. Fot. ze zbiorów Krzysztofa Nowaka-Tyszowieckiego

ILUSTRACJE

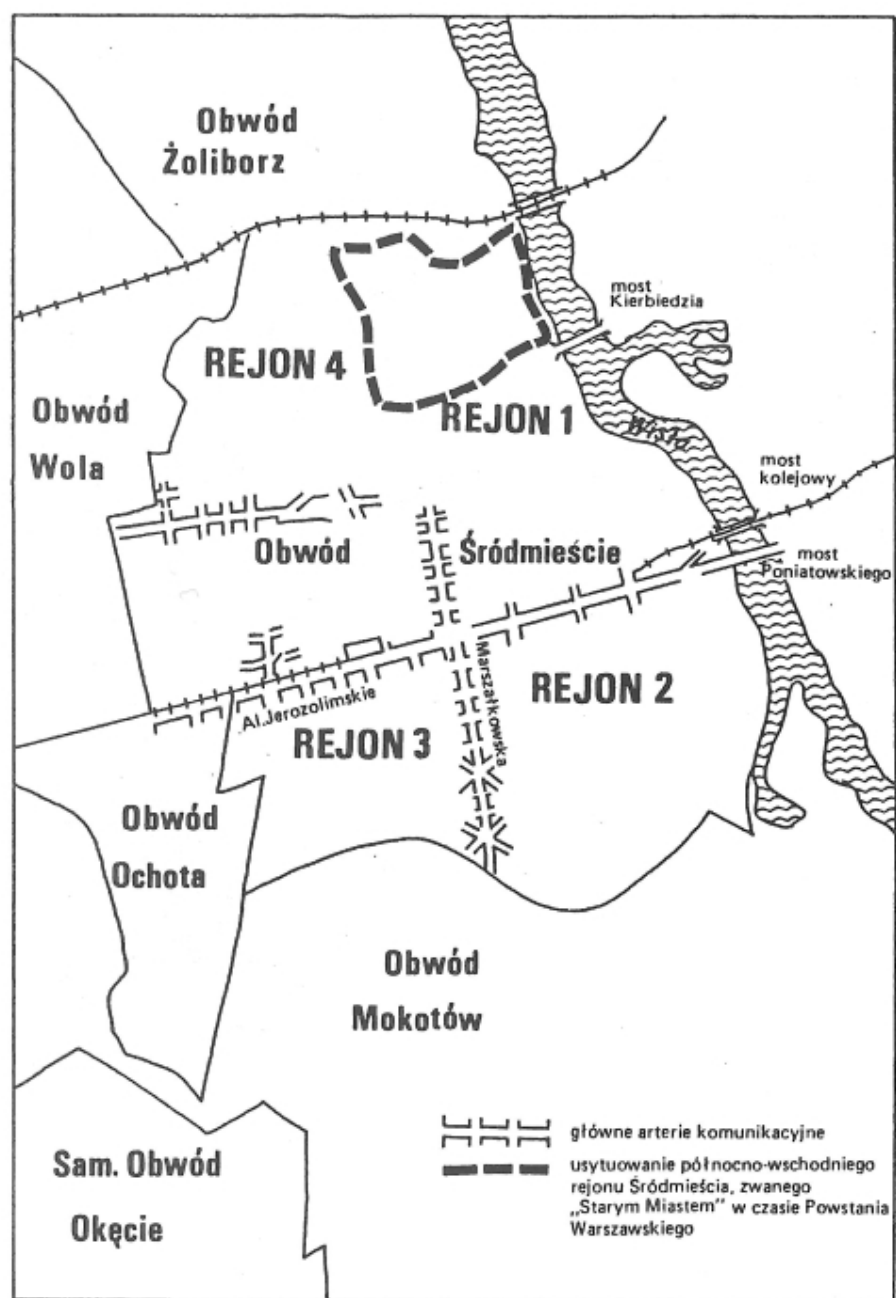
228. Walka o każde piętro domu. Rysunek wykonany w czasie Powstania Warszawskiego przez ppor. Bohdana Nowaka, ps. „Wak”. Fot. ze zbiorów Krzysztofa Nowaka-Tyszowieckiego

229. W kanale. Rysunek wykonany w czasie Powstania Warszawskiego przez ppor. Bohdana Nowaka, ps. „Wak”. Fot. ze zbiorów Krzysztofa Nowaka-Tyszowieckiego

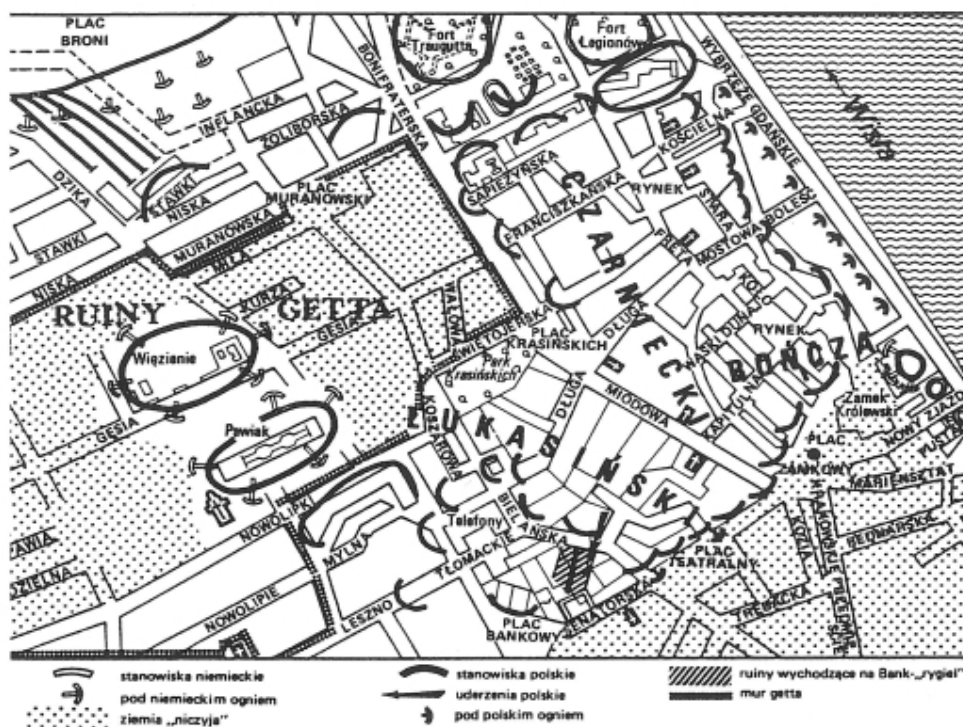

ILUSTRACJE

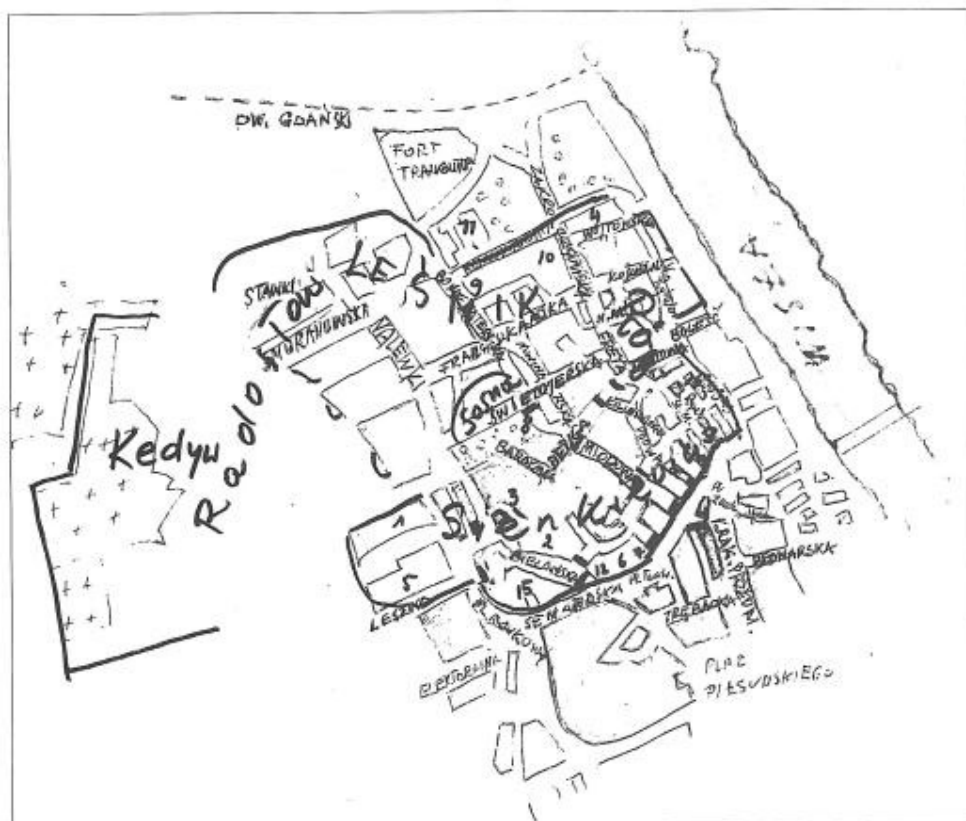
230. Obwód I Śródmieście Okręgu Warszawskiego AK w momencie wybuchu Powstania Warszawskiego (oprac. na podstawie szkicu J. Kirchmayera w: *Powstanie Warszawskie*, Warszawa 1958)

ILUSTRACJE

231. Stare Miasto po szturmie (1–4 sierpnia 1944 r.)

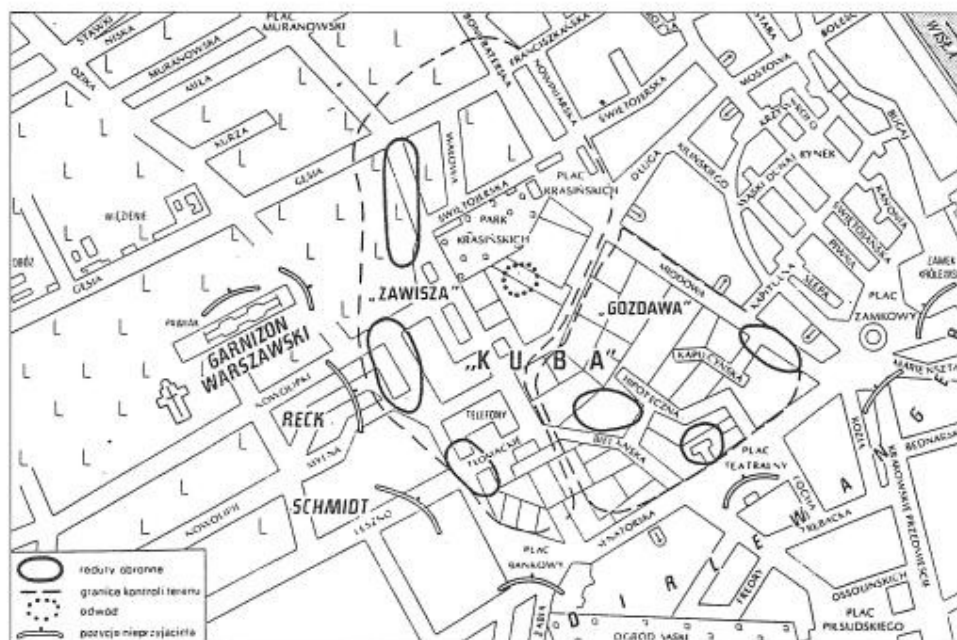
ILUSTRACJE

232. Sytuacja obronna w dniach 4–7 sierpnia 1944 r.

1. Pałac Mostowskich	19. Szpital Jana Bożego
2. Bank Polski	10. Zakłady Fiata
3. Pasaż Simonsa	11. Boisko Klubu Sportowego „Polonia”
4. PWPW	12. Kościół ss. Kanoniczek
5. Kościół Kalwiński	13. Katedra i Kościół Jezuitów
6. Ratusz	14. Brzozowa
7. Pałac Blanca	15. Szpital Maltański
8. Pałac Krasieńskich	— Barykady

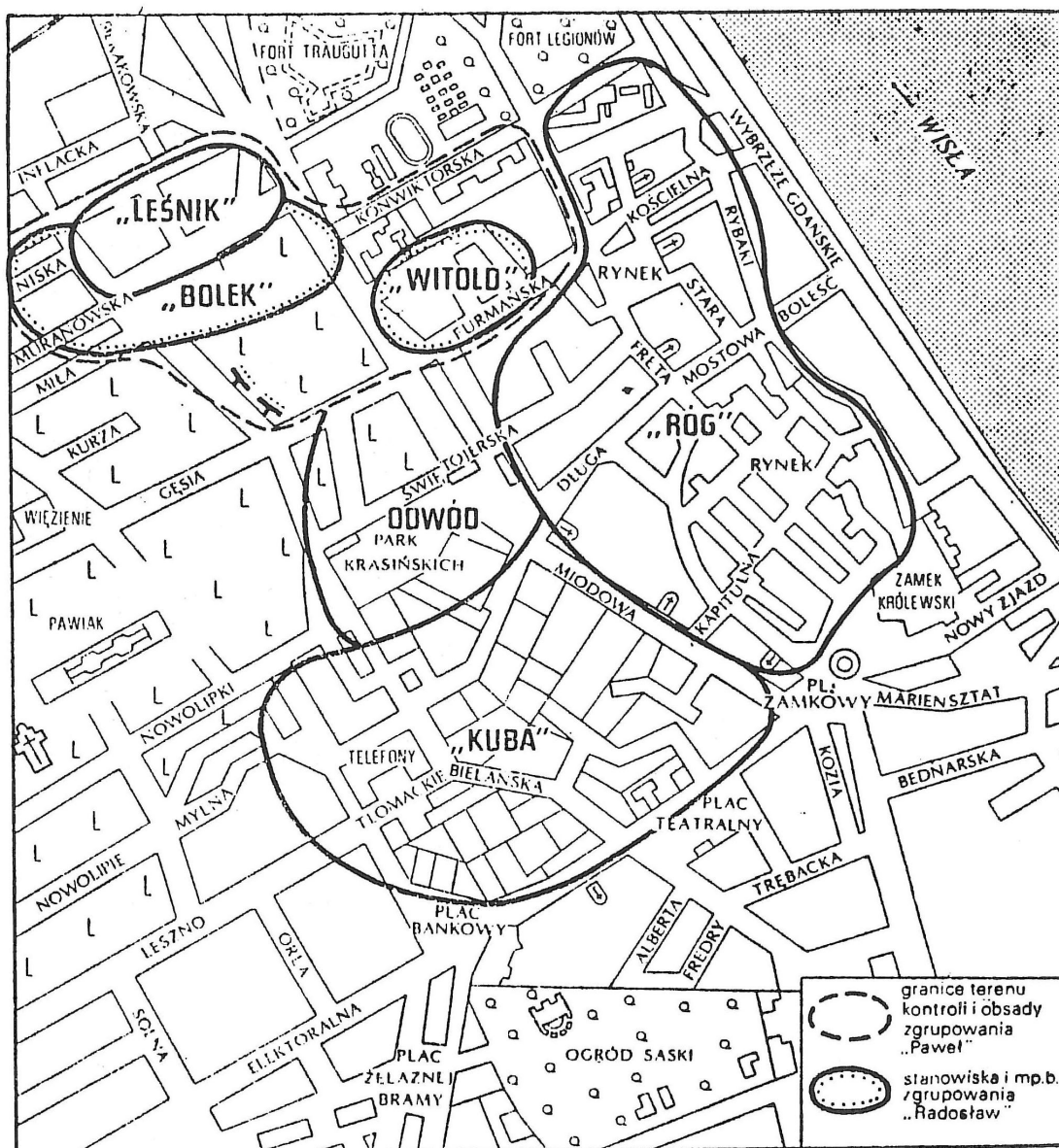
ILUSTRACJE

233. Pozycje obronne batalionu „Łukasiński”, 10 sierpnia 1944 r.

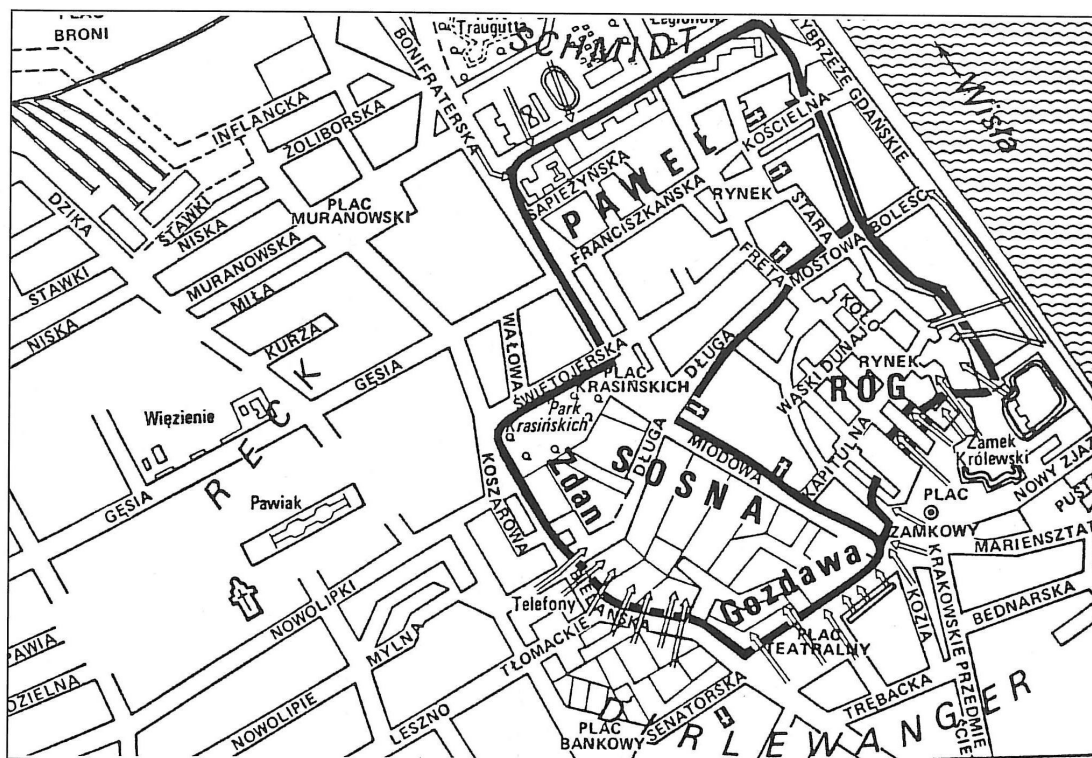
1. Palac Mostowskich
2. Arsenal
3. „Pasta” na Tłomackiem
4. Barykada Leszno-Przejazd
5. Palac Radziwiłłów
6. Reduta „Bank Polski”
7. Klasztor ss. Kanoniczek
8. „Rygiel”
9. Palac Blanca
10. Ratusz

ILUSTRACJE

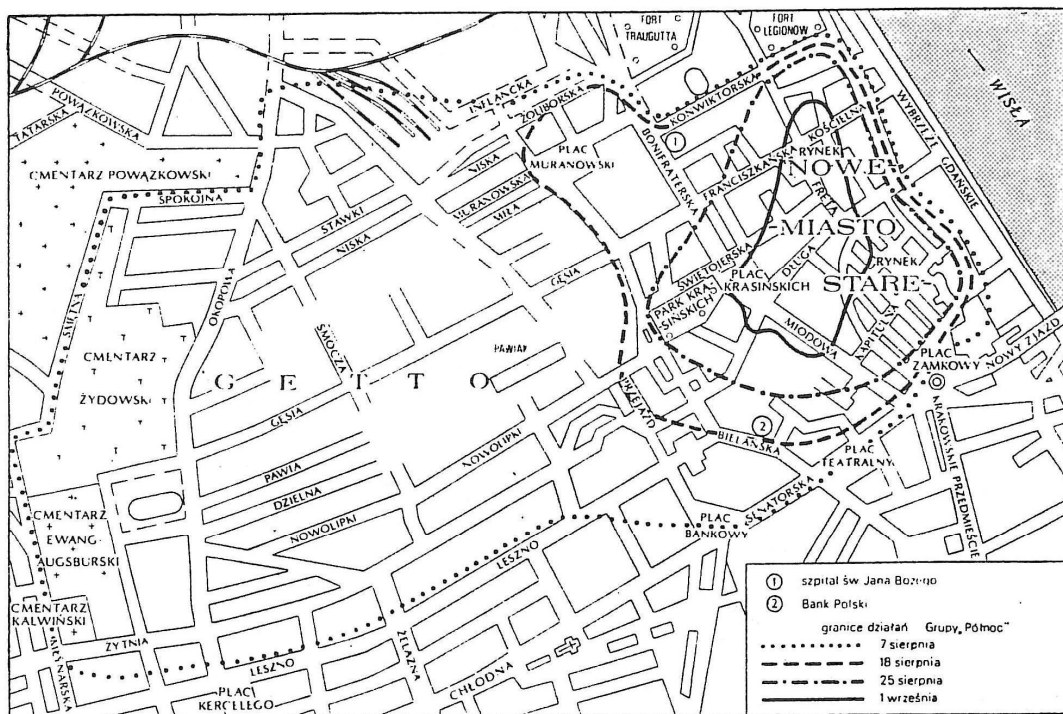
234. Położenie Zgrupowania „Kuba”, 13 sierpnia 1944 r.

ILUSTRACJE

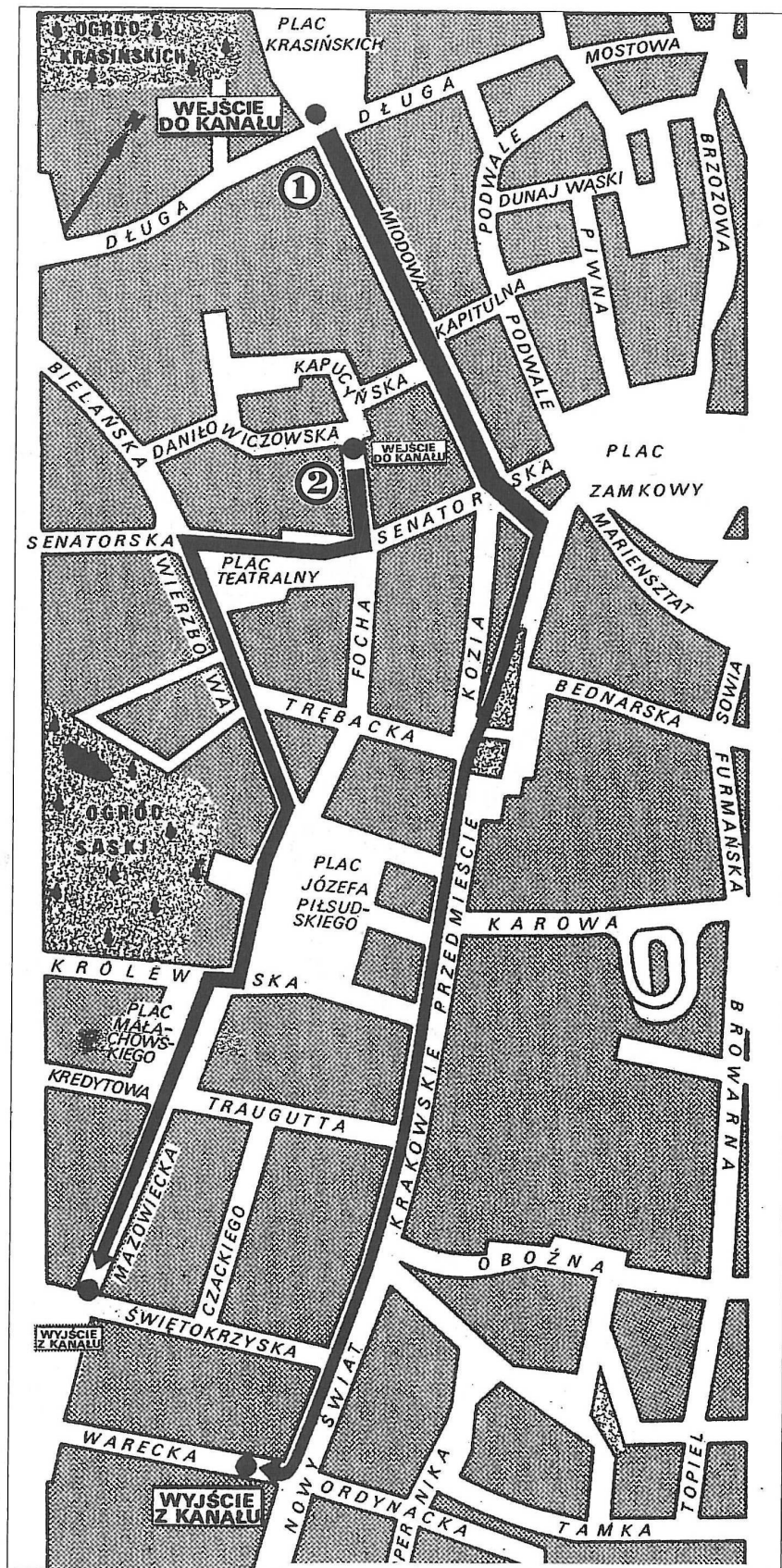
235. Grupa „Północ w drugiej fazie obrony (stan z 21 sierpnia 1944 r.)

ILUSTRACJE

236. Granice działań Grupy „Północ” w poszczególnych dniach walk powstańczych

ILUSTRACJE

237. Trasy kanałowe ze Starego Miasta do Śródmieścia

1. Kanał główny (kolektor C)

2. Kanał mały (tzw. kurjerski)

GEFÄNGNIS
(Sicherheitspolizei)
Warschau, Dzielnastr. 24/26

Entlassungs- u. Passierschein

Der Untersuchungshäftling Tomczak
Vorname Eugeniusz aus Warschau
wurde heute um 16.00 Uhr aus dem hiesigen Gefängnis entlassen und beab-
sichtigt, am 16.8. 1943 zu Warschau zu gehen.

Die Ordnungsbehörden werden gebeten, den Obengenannten passieren zu lassen.

Zimmer 238.

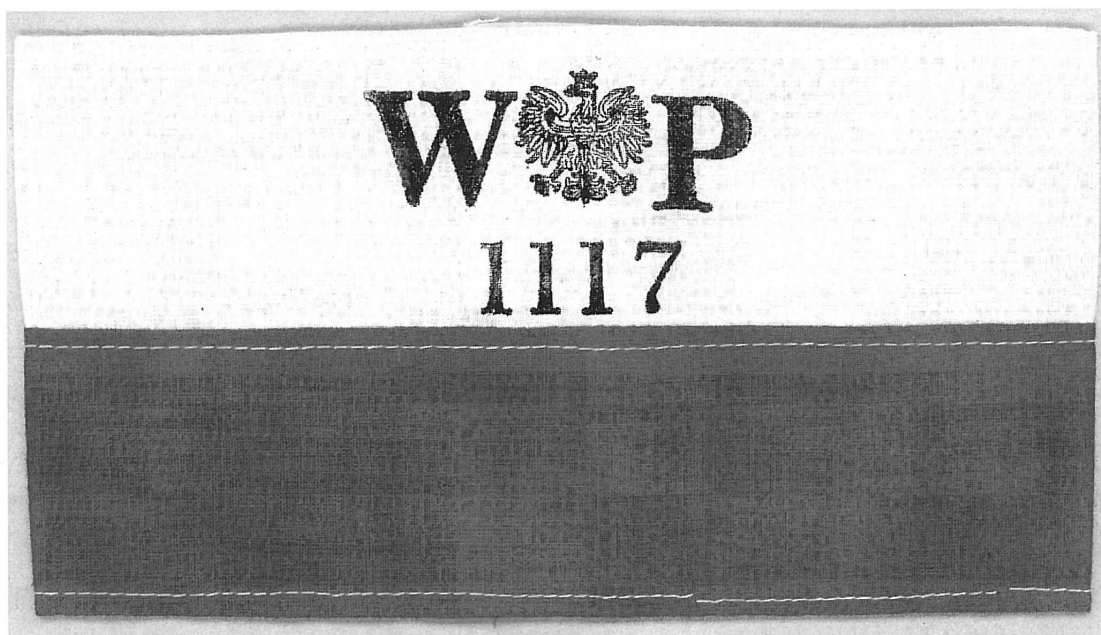
Gefängnis-
Buch Nr. 3305-41

Der Gefängniscommandant
[Signature]
Unterschrift
Gefängnis-
Buch Nr. 3305-41

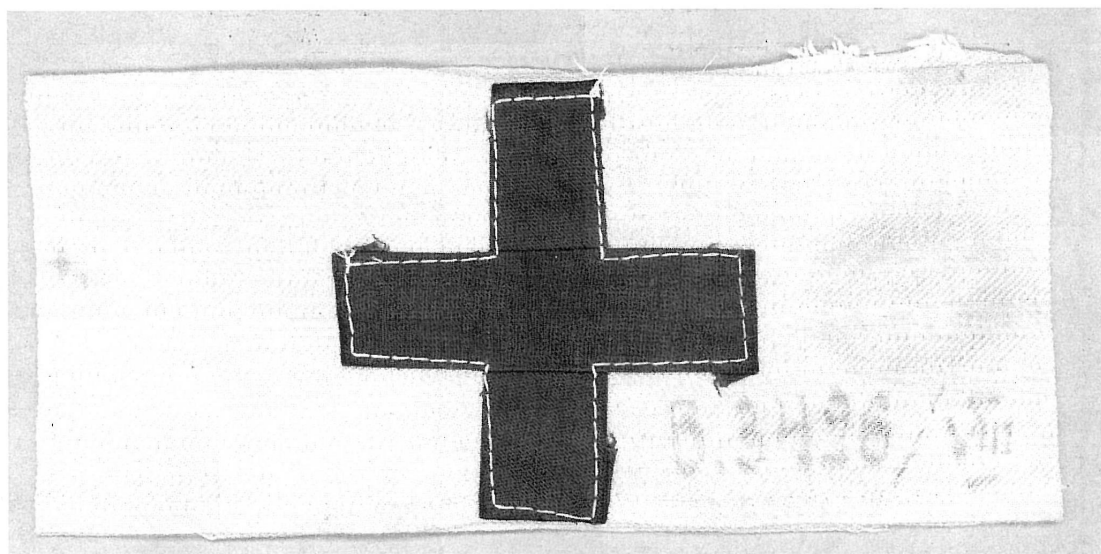
Staatsdruckerei Warschau — Nr. 3305-41.

238. Dokument zwolnienia z Pawiaka kpr. pchor. Eugeniusza Tomczaka z 2 kompanii „Supraśl”

ILUSTRACJE

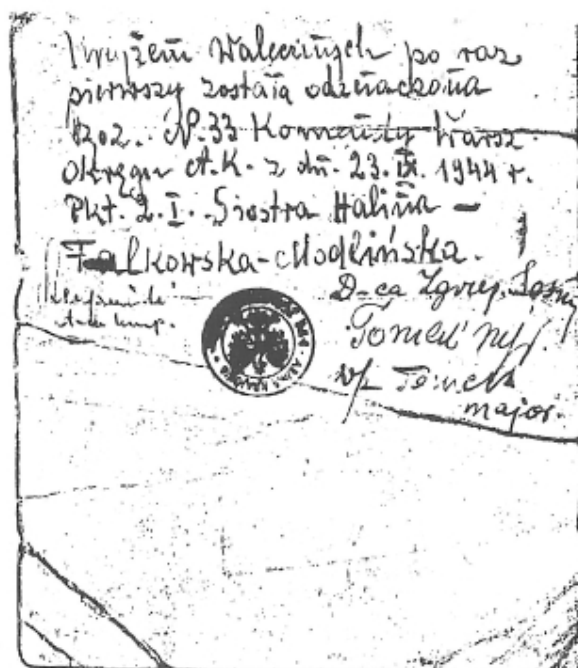
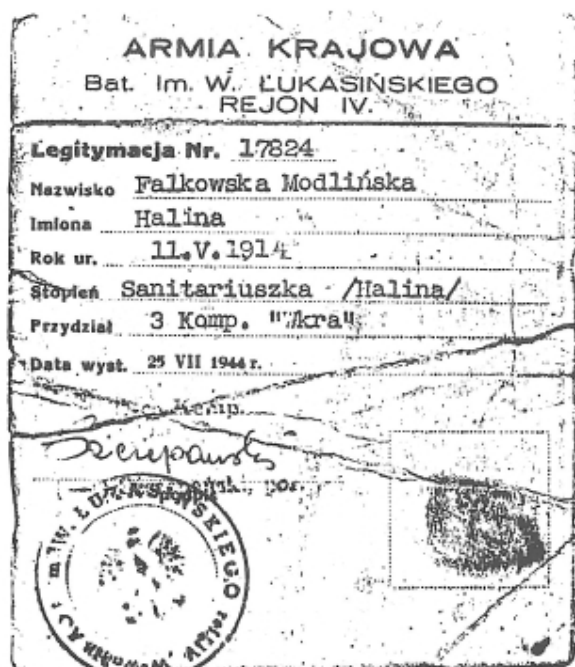

239. Opaska powstańcza 3 kompanii „Wkra”

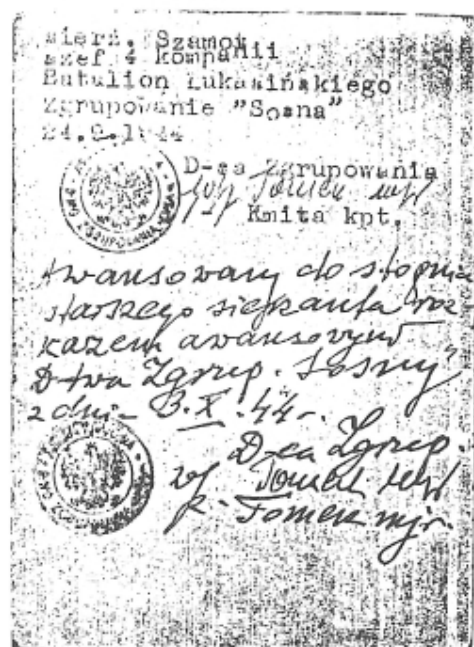
240. Opaska sanitariuszki Haliny Falkowskiej-Modlińskiej z 3 kompanii „Wkra”

ILUSTRACJE

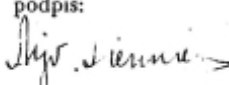
241. Legitymacja batalionu „Łukasiński”, wystawiona na nazwisko sanitariuszki Haliny Falkowskiej-Modlińskiej, ps. „Halina” (strona 1-2)

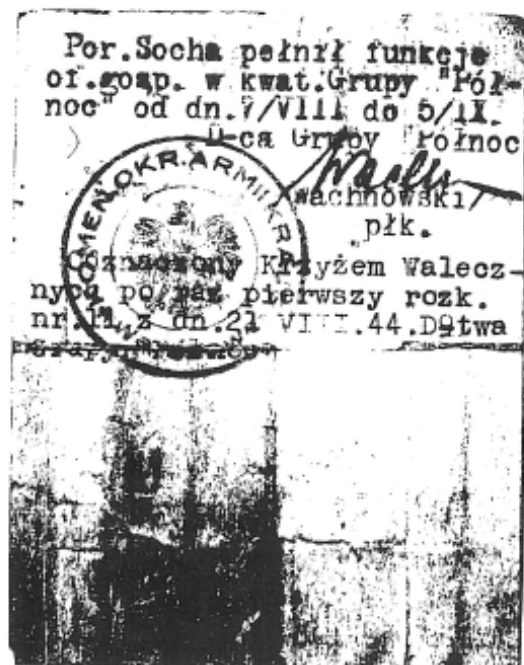
ILUSTRACJE

242. Legitymacja Okręgu Warszawskiego AK, wystawiona na nazwisko sierż. Tomasza Kepińskiego, ps. „Szamot” (strona 1-2)

ILUSTRACJE

Dowództwo Armji Krajowej	
Oddział: D-two Grupy "Północ"	
Nazwisko: Socha	
Imiona: Jan	
Stopień: porucznik	
Data urodz.: 26.III.1900	
Przydział: kwat. Grupy "Północ"	
Data wyst. leg.: 1 ^o .VIII.1944	
	podpis: Kwatermistrz Odcisk wskazującego palca prawej ręki:
Numer leg.: 8	

243. Legitymacja Dowództwa Armii Kra-
jowej, wystawiona na nazwisko por. Jana
Sochy (strona 1-2)

ILUSTRACJE

```

X   X   X   X   X   X   XXX XXXX
X   X   X   X   X   X   X   X
X   X   X   X   X   X   X   XXX
X   X   X   X   X   X   X   X
X   X   X   X   X   X   XXX XXXX

```

GAZETKA SCIENNA BATALIONU im. ŁUKASIŃSKIEGO
Nr. 1 2 sierpnia 1944 r.

"Będziemy się bili do śmierci
Będziemy się bili po śmierci"

ROZKAZ DOWODCY ARMII KRAJOWEJ

Wydałem dziś upragniony przez Was rozkaz do jawnej walki z odwiecznym wrogiem Polski, najcięższym niemieckim. Po 5-ciu blisko latach nieprzerwanej i twardej walki prowadzonej w podziemiach, staje się Żołnierzem Stolicy dziś otwarcie z bronią w ręku, by Ojczyznę przyswójć wolność, i w tym celu skrośnięciem niemieckim przykładną karę za terror i skrośnięcie dokonane na Niemcach Polski.

Warszawa 1.8.1944r.

Dowódca Armii Krajowej
/-/ B ó r

Z POLA WALKI W WARSZAWIE

Drugi dzień upływa pod znakiem coraz wyraźniejszej przewagi żołnierzy Armii Krajowej. Mimo silnej przewagi materiałowej wroga, sytuacja została opanowana, Niemcy nigdzie nie przystąpili do ataku, stosując taktykę defensywy. Niemcy bronią się i licznych obwarowanych punktach, które w krótszym czy dłuższym czasie zostaną opanowane. Uderza brak lotnictwa niemieckiego.

PRZEBIEG WALK

Dzień wczorajsz: O godz. 16,15 opanowany został w ciągu 10 minut Plac Napoleona. Armia Krajowa uderzyła od ul. Świętokrzyskiej, Moniuszki i Mazowieckiej. Posterunki niemieckie wycofały się do gmachu poczty gł., zabierając licznych rannych. W walkach ulicznych zdobyto samochód pancerny. Załogę w liczbie 20 osób

Z OSTATNIEJ CHWILI

London - godz. 14,30
Turoja serwała stosunki z Niemcami. Wycofano statki z portów bułgarskich. Armia sowiecka rozpoczęła bitwę o Warszawę. 27 generałów niemieckich Franek dostał się do niewoli.
F i n l a n d i a:
Prez. Rytli podał się do dymisji. Marsz. Mannerheim został prezydentem. Kowno zajęte przez wojska sowieckie. Prusy wachodnie znajdują się pod ostrzałem artylerii sowieckiej. 2 armia niemiecka w krajach bałtyckich została odcięta.
W Normandii Amerykanie posunęli się o 40 mil. Przekroczono rzekę Celine.

244. Strona tytułowa pierwszego numeru gazetki batalionu „Łukasiński” „W Walce”, 2 sierpnia 1944 r.

ILUSTRACJE

245. Rozkaz dzienny nr 4 dowódcy batalionu „Łukasiński” mjr. „Sienkiewicza”, 5 sierpnia 1944 r.

1/Służba Oficer służbowy na dzień 6/7 m. Komp. 3. p. 1000.61. 2 - 6/7 z - -

2/Godziny przyjęć: Godzina 10 Kwatermistrz
- 10,30 Oficer wychowawca
- 11 D-cy Komp.

3/Postanowienie przy Kwatermistrz. Kwatermistrz wyznacza wartę, która nie pełni służby przy jednostkach, postarunek w sile 2-ch strzelców, pełnią służbę na zmianę co dwie godziny, za nadzór nad jednostką odpowiada d-ca warty

4/Meldowanie się Kwatermistrz. D-cy Komp. D-cy plut. mogą meldować swoje oddziały i przyjeżdżać z każdej jednostki, samowolne opuszczenie kwater przez żołnierzy jest niepożądanym.

5/Kontrola wart i służby Szefowie Komp. każdorazowo sprawdzają ludzi wyznaczonych do pełnienia służby wartowniczej i służby kompanijnej, nie wyznaczają ludzi do pełnienia służby nie przeszkolonych.

6/ Porządek służby. Godz. 8 do 9 kwatera,
- 9 " 10 nauka o broni
- 10 " 11 pogadanka D-cy Komp.
- 11 " 12 praca obywatelska
- 12 " 13 majęć porządkowa
- 13 " 14 pogadanka wychowawcza
- 14 " 15 kwatera

7/ Porządek na kwaterach. D-cy Komp. dopilnują by na kwaterach był wzorowy porządek, zabrania się siedzenia na łóżkach i bezmyślnego gapienia się. W wypadku zbliżenia się samolotu D-cy zarządzają zejście ludzi do schrona, zabrania się i kwatera oddziałów zwraca uwagę na pojedyncze samoloty npl. Wobec tego nie odpowiedniego zachowania się straż. na kwaterach została sformułowana kwatera, wielu ludzi jest rannych.

8/Sprawy Kwatermistrzowskie a/ Referenci Kwatermistrzostwa podają ewidencje swojego personelu i pełnionych funkcji.
b/ Wydawanie materiałów oddziałom może nastąpić w/g rozdziałnika zatwierdzonego przez D-cę na piśmie z zastrzeżeniem D-cy pododdziału.
c/ Referenci Kwatermistrzostwa urządzają w wyznaczonych przez Kwatermistrza pokojach w czasie kwatera usprawnienia nieobecności urządzają ich następcy, którzy polecenia Kwatermistrza wykonują natychmiast.
d/ Zabrania się osobom cywilnym przebywać na terenie Kwatermistrzostwa.
e/ Kwatermistrz oddziałem będzie referent D-cy Ba-ku o wszelkich sprawach kwatera.
f/ Kwatermistrz zarządzają by wieszano na kwaterach tabliczki orjentacyjne.

9a/Sprostowanie: W rozkazie z dn. 5 Nr 3. ogólnego podano "kwatera Nr. 6 ubezpiecza Komp. 3 a winno być Komp. 1"

10/Pobranie legitymacji D-cy Komp. pobierają osobistie legitymacje dla oddziałów.

Dowódca batalionu
/ Sienkiewicz /

BIULETYN

INFORMACYJNY

WYDANIE CODZIENNE

Rok 6

Warszawa, wtorek 8 sierpnia 1944 r.

Nr 45-253

Tydzień walki o wolność

Pięć lat walczyliśmy w podziemiu. W ciągu całego tego czasu nie przestaliśmy walczyć. Wierzyliśmy, że zwyciężymy, że przetrwamy, że przetrwamy, że przetrwamy.

Wypadki z Ratusza

Załoga gwardii Ratusza czyniła wypadki bojowe, atakując rejon Pałacu Brühlowskiego, podchodząc ulicą Króla Alberta pod Ogród Saski, ulicą Focha na Krakowskie Przedmieście. W przylegającym do Ratusza Pałacu Błonia ujęty został zastępca Leśnika, Fribolin.

Oddział AK, obsadzający Ratusz, zniszczył dotychczas 3 „Tydny” dla powstańców warszawskich. „News Chronicle” pisał, że sytuacja frontu sowieckiego pod Warszawą jest niejasna. „Times” podał, że powstańcy wal-

złowili na odcinku warszawskim w działaniach ofensywnych armii sowieckiej.

Atak do zajmowania ich się powołano odpowiednio. Ratusz, który ma być dokonane wyłącznie na podstawie rozkazu właściwego dowódcy oraz na mocy formalnego kwitu rekwirycyjnego. Wszelkie inne, samowolne zajęcia cudzej własności jest niedopuszczalne nadużyciem, jest prosił o zwykłą grabież.

Iskłą są grabieże, której przeciwnik się powinien żołnierze powstancy. Jest zabieranie rzeczy szlacheckich, jak np. brzoń, kołomyżki itp.

i zadajemy. Bywamy w jednym miejscu zepchnięci z naszych pozycji, by-

Atak do zajmowania ich się powołano odpowiednio. Ratusz, który ma być dokonane wyłącznie na podstawie rozkazu właściwego dowódcy oraz na mocy formalnego kwitu rekwirycyjnego. Wszelkie inne, samowolne zajęcia cudzej własności jest niedopuszczalne nadużyciem, jest prosił o zwykłą grabież.

Iskłą są grabieże, której przeciwnik się powinien żołnierze powstancy. Jest zabieranie rzeczy szlacheckich, jak np. brzoń, kołomyżki itp.

i zadajemy. Bywamy w jednym miejscu zepchnięci z naszych pozycji, by-

Niemcy z odznakami AK.

Nikczemna dywersja wroga

Stwierdzono, że „Tydny” dla powstańców warszawskich zniszczył dotychczas 3 „Tydny” dla powstańców warszawskich. „News Chronicle” pisał, że sytuacja frontu sowieckiego pod Warszawą jest niejasna. „Times” podał, że powstańcy wal-

Czystka w armii niemieckiej

Generalowie niemieccy, skazani przez tzw. wojskowy trybunał honorowy na wydalenie z wojska, staną przed hitlerowskim trybunałem ludowym w dniu dzisiejszym. Są oni oskarżeni o udział w spisku przeciw Hitlerowi.

Niemiecka agencja „Transocean” doniosła, że oficjalne koła włoskie utrzymują jaskowyż zamach na Hitlera miał być związany również ze zgładzeniem Mussoliniego.

Laval w strachu

ZURYCH, 7.8. — „Tribune de Geneve” zamieściła wiadomość, że władze niemieckie na skutek szybkiej ofensywy aliantów poleciły marionetkowemu rządowi Lavalu przenieść się z Vichy do Nancy, stolicy Lotaryngii.

Batalion Łukasiewskiego

Dn. 6 lipca żołnierze batalionu im. Łukasiewskiego zniszczyli 2 czołgi, zdobyli łaskietkę niemiecką i wzięli 14 jeńców.

Ostatni punkt oporu niemieckiego w dawnym ghetcie stanowią wciąż więźniowie na Pawiaku

Śmierć żołnierska ppor. Cyka

w walce z oddziałami SS

W dn. 2 b. m. został unieruchomiony na ulicy Marszałkowskiej jeden samochód, z ubezpieczających akcją czołgu nieprzyjacielskiego. Załoga w me 16 żołnierzy ukraińskiego SS wpadła do bramy domu nr. 129, strzelając do żołnierzy AK i do przechodniów cywilnych. Były straty w zabitych i rannych.

Na czele małej grupy żołnierzy AK natychmiastową przeciwalkę pod-

jął ppor. Cyk, który swoją postawą, szybkością decyzji i osobistym męstwem, nie bacząc na silny ogień nieprzyjaciela, nie dopuścił do przedarcia się jego ku ul. Zielnej i w głównej mierze przyczynił się do zlikwidowania całej nieprzyjacielskiej grupy. Przy końcu akcji poległ w walce, ściągając dwóch pozostałych przy życiu Ukraińców.

Wezwanie P. P. S.

do brytyjskich socjalistów

Centr. Kom. Wyk. PPS w Warszawie wysłał na ręce wiceprezesa Aliów do brytyjskiej Partii Pracy telegram, wyrażający do przyznania broni i amunicji dla walczącej Warszawy.

„Własną krew i wysiłkiem — czytamy w telegramie — zdobyliśmy wolność tego kra-

jął ppor. Cyk, który swoją postawą, szybkością decyzji i osobistym męstwem, nie bacząc na silny ogień nieprzyjaciela, nie dopuścił do przedarcia się jego ku ul. Zielnej i w głównej mierze przyczynił się do zlikwidowania całej nieprzyjacielskiej grupy. Przy końcu akcji poległ w walce, ściągając dwóch pozostałych przy życiu Ukraińców.

„Własną krew i wysiłkiem — czytamy w telegramie — zdobyliśmy wolność tego kra-

ILUSTRACJE

Bacon in. W. Łukasieńskiego
Rej. IV Warszawa n.p.

Odpis
Do D-cy IV Rejonu

Melduję, że dn. 7. VIII o godz. 10,00 zebrałem d-ców poszczególnych oddz. jakie spłynęły na mój rejon działania, a mianowicie: Legia Akad. Bryg., Dyw. 2mot. Kpt. Młodziejew stan 46, w tym 4 ofic., uzbrojenie: 3 kb., 12 pist., kalib. 9, gran. 7., amunicji do kb. 60 szt. do pist. 200 szt.

Dyw. art. 2mot. przy Bryg. 2mot., d-ca mjr. Walczyński, stan: 10 plus 37 uzbrojenie: 2 pm., 2 kb. 5 pist., 9-ak., 10 gran., przeciętnie po 15 szt. amunicji na broń palną.

Komp. Mot. Orłat. - D-ca ppor. Stach, stan 1 ofic., plus 150., uzbrojenie: 7 kb., 3 pist., 9-ki i 18 granat., amunicji do kb. 600 szt.

Por. Ryssard z komp. Mot. Stan ogólny 1 of. plus 26 strz., uzbrojenie: 2 PM., 3 kb., 10 pist., 10 gran.

Oddz. "Jerzyków" D-ca mjr. Zawissa, stan: 4 ofic., plus 28 strz., uzbrojenie: 4 pist., 2 kb., kilka szt. amunicji.

Dyw. 806, d-ca por. Pietr, stan: 2 of. plus 30 strz., uzbrojenie: 2 PM., 2 kb., 6 pist., 6 granatów.

Bryg. 2mot. Stan: 700 osób, uzbrojenie: pist., 9, 3 kb.

Bat. "Wigry", stan 1 of. plus 400 strz., uzbrojenie: 1 PM., pistoletów 15, 6 kb. 22 granaty, amunicji 120 szt.

Samodzielna grupa P.W., stan: 10 of. plus 40 strz., uzbrojenie: 1 PM., pist., 9, 10 kb., 15 granatów.

Komp. 104., stan: 200, uzbrojenie: 3 PM., 15 kb., 20 pist., 30 granatów.

Kpt. Bari. Stan: 200, ~~uzbrojenie: 4 PM., 50 kb., 1 rkm., amunicji 250 szt., 2 nietyczne.~~ uzbrojenie: 4 PM., 50 kb., 1 rkm., amunicji 250 szt., 2 nietyczne.

Por. Tadeusz, stan: 1 of. plus 102, bojowy 32, uzbrojenie: 2 PM., 28 kb. 4 pist., 2 miot.

Por. Ryd-galeria Luxemb. Stan- 1 ofic., plus 60. Uzbrojenie: 3 kb., pist., 2.

Wyznaczyłem z pododdziałów wymienionych grup 3 d-ców taktycznych: kpt. Bari, por. Ryssard, kpt. Gózdawa. Wydzielili im oddziały do obrony.

Kpt. Bari - obrona Ratusza, obrona barykad na Bielańskiej, przy Banku Ems. barykad na ul. Daniłowiczowskiej.

Por. Ryssard - obrona barykady Bielańska-Długa, Przejazd Łesna.

Kpt. Gózdawa - obrona barykad Miodowa, barykady na pl. Krasińskich, Pręta, Długa, Długa-Kilińska.

Ponadto zorganizowałem oddziały celowe wsparcia oddziałów zagrożonych.

Na d-cę odvodu wyznaczyłem kpt. Gózdawę.

Ogólna siła ognia oddz., które spłynęły na mój rejon działania, przedstawia się:

134 kb., 28 17. pist. 9-ek 79, pist. 7-ek 40, granatów 118, 6 miot.

1 rkm.

O godz. 12-ej przyszedł do mnie kpt. Sosna /grupowanie 11/1 przedstawił ogólną sytuację na jego odcinku działania, wycofał się on pod naporem npl i przeszedł do odwodu, celem odciążenia ludzi. Podał mi, że npl pali domy wzdłuż Chłodnej i Łesna w kierunku pl. Teatralnego i prawdopodobnie chce srebro przejść w kierunku do mostu Kierbedzia. Wobec potęgi ognia npl i pożarów wzdłuż trasy, postanowiłem utrzymać się na zajętych stanowiskach i wydałem w tym celu rozkazy za wszelką cenę utrzymywania zajętych stanowisk.

Dn. 7. VIII o godz. 13-ej przyszedł ptk. Wachnowski, zast. d-cy Okręgu, któremu podałem swoją sytuację i plan obrony.

Zgodził się na plan mojej obrony.

O godz. 16-ej ptk. Wachnowski przyszedł z ptk. Kubą i wydał rozkaz przekazania jednostek bojowych uzbrojonych ptk. Kubie, wyznaczając mnie na zastępcę ptk. Kuby.

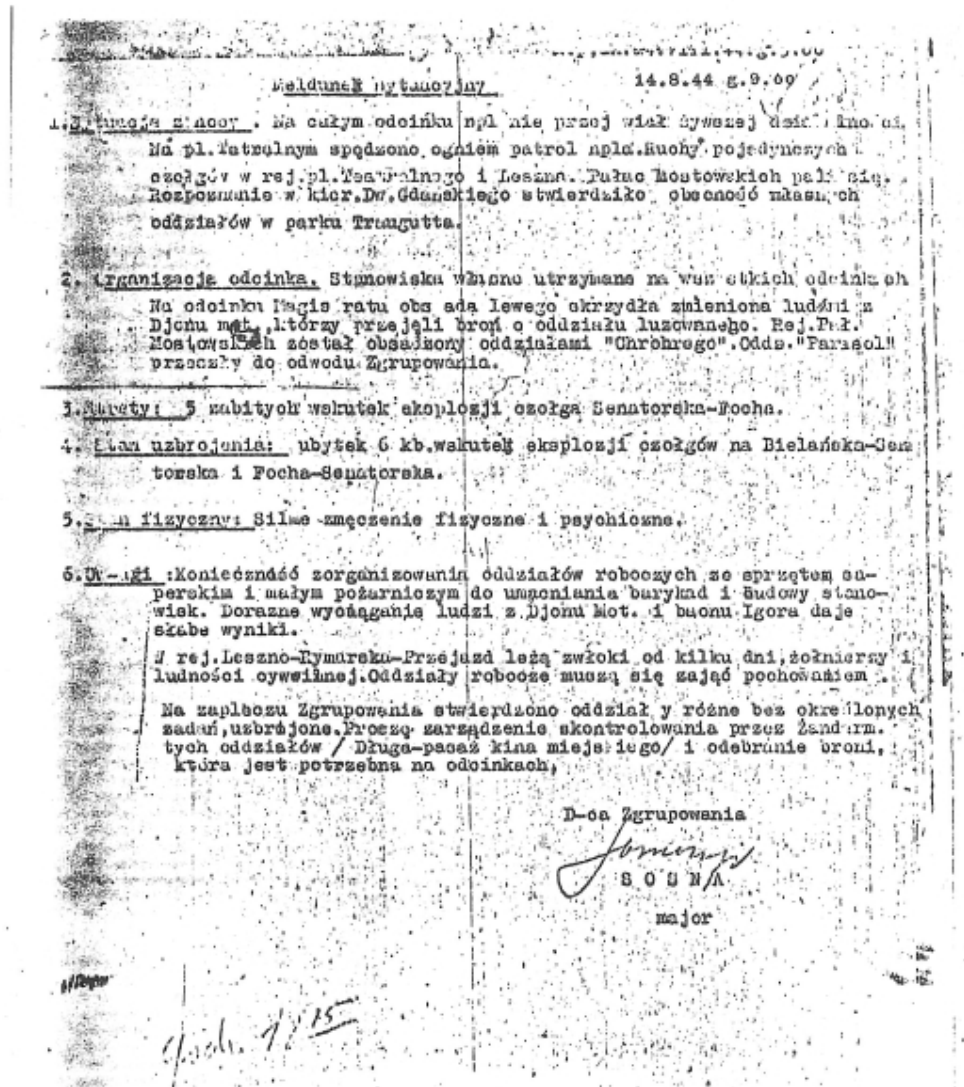
W dn. 8. VIII zostałem wyznaczony przez ptk. Wachnowskiego na kwatera mistrza sgrużow. "Północ".

D-ca Bat. Łukasieński
/-/ Mjr. Sienkiewicz

247. Meldunek dowódcy batalionu „Łukasieński” mjr. „Sienkiewicza” do dowódcy IV Rejonu ptk. „Kuby”, 8 sierpnia 1944 r.

ILUSTRACJE

248. Meldunek sytuacyjny dowódcy Zgrupowania mjr. „Sosny” do dowódcy Grupy „Północ”, 14 sierpnia 1944 r.

ILUSTRACJE

A. K. "KUBA"
D-wo ZGRUPOWANIA „KUBA”

Meldunek sytuacyjny

1. Informacje własne: W ciągu dnia 25 npl nękał ogniem i prowadził natarcie rozpoczynając na fasad Simonsa i na ul. Długą przez ul. Działąską. Pozostawienie działości nie było, nie przeszedł spokojnie. Stwierdzono przed szerokim przjazdem samochodów tanderów którzy zakwaterowali w domu A.G.B.

2. Porozumienie npl: npl. obsadza ul. Bielarską po stronie nieprzyjaciół, przeszedł oraz kulewki r. z tendencją do natarcia na ul. Długą. Wobec czego stara się za wszelką cenę odwrócić się od Działąskiej na ul. Długą.

3. Wzajemne porozumienie: Następstwa silnego działania npl nie mogą przeniknąć jego zamiarów.

4. Zachęty: Zachęty nie było.

5. Wzajemne porozumienie: na oddzielnej liście.

6. Straty własne i npl: Własne: 2 zabitych
Npl: Stwierdzono 4 zabitych.

7. Następstwa: Następek wypoczęcia żołnierzy, nastroj poprawił się.

D-ca Grupy „Kuba”
1-1 2000 23.1

249. Meldunek sytuacyjny dowódcy Zgrupowania „Kuba” do dowódcy Grupy „Północ”, podpisany przez kpt. „Tomka”, 14 sierpnia 1944 r.

W WALCE

== Dziennik Starego Miasta ==

Nr. 38

Warszawa, dnia 31 sierpnia 1944 r.

31-ty dzień walk

Kobietom w hołdzie.

Bez domu, bez światła, bez wody, wśród gradu bomb, w zaduchu piwnic, czy kurzu rumowiska — bez nakazu, apelu, zachęty, pędzi swój znojny, szary obowiązek kobieta. Ona wie, że musi, choć serce i głowa rozbite i myśl nękająca nawraca, czyni wszystko z własnego nakazu, z prostej potrzeby.

Mogą wszyscy zaszkodzić się bać, lenić, mędrkować — ona pracuje. Krząta się przy strawie na zaimprowizowanej kuchni i tyle co zdąży uskokczyć, gdy coś zafurczy, czy zawyle. Ona leci po wodę, jej troska o dzieci, o rodzinę o męża. Ona dogląda chorych, ona pierze, ona lata, ona — matka niemowlęcia, sama rozwiązuje tragiczne dla problematy potrzebnej mu opieki, ona, ona...

Pełni codziennie swoje obowiązki, ciężkie jak nigdy, pełni, jakże często, na oczach rozleniwionej, zgraszy mężczyzny...

Tej prostej kobiecie, matce, żonie, oddajemy dziś hołd!

...i leży równo jak żołnierz.

Harcerka, dziewczyna zuch, namazała tysiączką trudów — odważna i dzielna. Kłopotarz prasy, na najbardziej oddolnych barykadach ryglach dawał jej dopiero zadanie. „Równy” — było tam gdzie niebezpiecznie, „Równy” — był dla niej, ci najsmielsi, najodważniejsi, najbardziej, mężni na barykadach. „Równy” — to było dla niej coś więcej niż życie. Jej dziewczęcych marzeń. Kłopotarz nie dawał możliwości wyzycia się jej, bójce i młodej naturze — posłała na punkt sanitarny do „równych” chłopaków na barykadę przy ul. Krasińskiego.

Tam, pod zaporowym ogniem karabinów i maszynowych, w sanitarnym szpitalu, poleżała przy rannym żołnierzu.

Na przedpolu barykady wśród błdy światła żołnierze czują się w szczelinach, wściekły jazgot kul sieć po kamienicach, a sanitariuszka Miła leży cichutko, jak nigdy, i „równa” na całą długość swego ciała. Leży równa u stop równych chłopaków i taką już na zawsze dla nas pozostanie.

...chłobek żołnierza.

W dniu 30 VIII około godz 10 zginął śmiercią żołnierza na posterunku obserwacyjnym Łaszu Siemorski kpt lotnictwa Wład — żołnierz o niezwykłej odwadze i poświęceniu — dusza i słonce dla nas Chłobrego. Z jego śmiercią tracimy jednego z najlepszych żołnierzy oddanych i czystych aż do kresu sił. Cześć jego pamięci. Niech jego duch święci przykładem całej Armii Polskiej a w szczególności Baonowi Chłobrego.

Starosta Grodzki wywołuje ludność do spokoju. Wszystkie urzędy i placówki pracują.

Przegląd polityczny.

W opinii świata sytuacja nasza na tle stosunków polsko-rosyjskich, nabiera coraz większego znaczenia i politycznej barwy. Skończyły się pochwały i łzawe współczucia, a w prasie i oświadczeniach przemawia się coraz mocniejszym językiem politycznym. Wickham Steek, przemawiając w dniach ostatnich nazwał sytuację jaką zaistniała w tej części Europy, „tragicznym nieporozumieniem”. Nie dostrzeczmy do tego ani jednego słowa. Europa musi przeżyć, musi się ocknąć póki się nie splami jednym z największych politycznych mordów!

Koło wojskowo-polityczne Wielkiej Brytanii, w wymownej formie zwróciło się do kół rosyjskich przedstawiając swój punkt widzenia w sporze polsko-rosyjskim i poruszając sprawę pomocy Warszawie.

Kłeska miłana Przeszy na Bałkanach wydaje swoje owoce. Przedstawiciele Bułgarii rozpoczęli w Naurze rozmowy z Aliantami. W Moskwie delegacja Bułgarska kontrokuje nad swoją przyszłością.

Sytuacja na froncie.

Wojaka Rumyjskie zajęły w Rumunii Ploesti, a stąd zabrały naftę i są 30 km. od Bukaresztu. Na froncie wach w rejonie Łowczy zajęto kilka miejscowości w kierunku południowym.

Na przedpolu Pragi odparto wszystkie kontrataki niemieckie.

W Czechosłowacji wybuchło powstanie. Bałkany walczy o swoje samostanowienie i wyzwolenie. W Francji odnosi się pod Amiens. W marzu na Półw. Chłobrego zlikwidowano gniazda V-1. Od gromadzi się ich już tylko 50 km.

W Śródmieściu. Na odcinku Al. Sikorskiego znowo narodziła się Marszałkowskiej (kwatera), co będzie z „Żywcem” polepsza nasze w tym rejonie możliwości.

W ostatnich dniach w Śródmieściu daje się odczuć wstający ogień nękający artyl. i min.

W rej. Mokotowa: O około 20 b. m. z lasów Chłobrowskich i Kłobackich przybyły oddziały lekkie AK. przebyły się przez Wilenów zajmując natychmiast stanowiska. Podobna akcja miała miejsce w rej. Sadyby i Dol. Czerniakowa.

W rej. St. Miasta. Ostatniej nocy miało miejsce akcja wysłucha zakro, ona na szeroką skalę z próbą odczerpania zmasowanymi oddz. na jednym odcinku. Wywołano to zrozumiałą panikę wśród ludności cywilnej, lecz nieuzasadnioną. W brawurowym ataku oddz. szturmowe odniły nęroznik Blugny i Bielackiej bez pał. Radoziwiła. Dalej przez tunel w Pałacowej zajęto rej. Syp. Mutarskiego sklep wysłucha zlikwidowanego upła, zdołując 2 km. i amunicję.

Wydawca: Ed. im. W. Łokajskiego.

ULTIMATUM

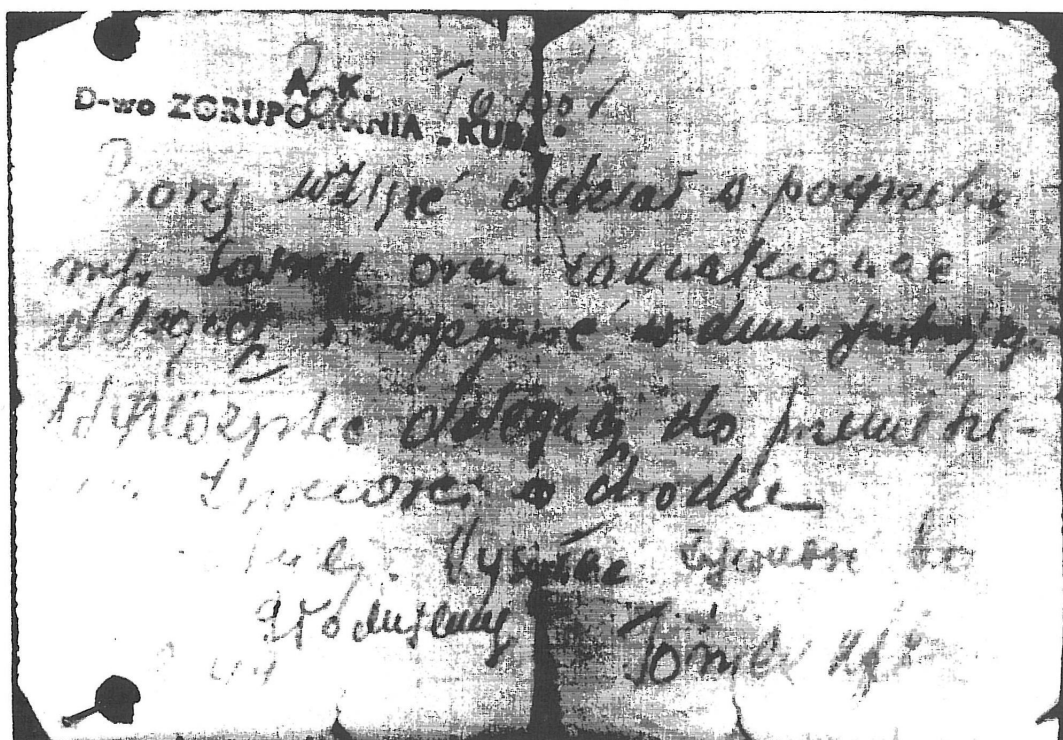
do ludności miasta Warszawy!

Niemieckie naczelne dowództwo pragnie uniknąć niepotrzebnego przelewu krwi, który szczególnie dotknie niewinne kobiety i dzieci, i wobec tego ogłasza następujące wezwanie:

1. Ludność zostaje wezwana do opuszczenia Warszawy w zachodnim kierunku z białymi chustkami w ręku.
2. Niemieckie naczelne dowództwo gwarantuje, że żaden mieszkaniec Warszawy, dobrowolnie opuszczający miasto, nie dozna żadnej krzywdy.
3. Wszyscy mężczyźni i kobiety zdolni do pracy, otrzymają pracę i chleb.
4. Niezdolna do pracy ludność zostanie ulokowana na zachodnich obszarach warszawskiej gubernii i otrzyma zaopatrzenie.
5. Wszyscy chorzy oraz starcy, kobiety i dzieci, potrzebujące opieki, otrzymają pomieszczenie i opiekę lekarską.
6. Ludność polska wie, że armia niemiecka walczy jedynie z bolszewizmem. Kto w dalszym ciągu daje się wykorzystać, jako narzędzie bolszewizmu, bez względu na to, pod jakim hasłem, zostanie bez wszelkich skrupułów pociągnięty do odpowiedzialności.
7. Ultimatum to jest terminowe.

Głównodowodzący

251. Ulotka naczelnego dowództwa niemieckiego nawołująca do zaprzestania walk i poddania się

252. Polecenie dowódcy Zgrupowania „Kuba” mjr. „Tomka” dla por. „Topora” do wzięcia udziału w pogrzebie mjr. „Sosny”, 11 września 1944 r.

ILUSTRACJE

KOMENDA WARSZAWSKIEGO OKRĘGU ARMII KRAJOWEJ

20.IX.44.

Rozkaz Nr. 31

Pkt. 1-1. Awanse.

Komendant Sił Zbrojnych w Kraju awansował ze starszeństwem dnia 17.IX.44 r. (Podstawa: pismo K-dy Sił Zbroj. w Kraju Nr. 424/B.P. z dnia 18.IX.44 r.).

Do stopnia majora:

kpt. zaw. sap. Kodzik	D-ca sap. odc. „Topór”
kpt. zaw. piech. Ryszard	” ” ” ”
rtm. zaw. kaw. Leliwa	D-ca Baonu
rtm. zaw. Litwin	” ” ” ”

Do stopnia kapitana:

por. rez. kaw. Róg	Zgr. Golskiego
por. zaw. kaw. Zawadzki	” ” ” ”
por. rez. kaw. Gustaw	odc. Topór
por. zaw. piech. Sęp Jacek	Obw. I Rej. IV
por. rez. piech. Zdan	” ” ” ”
<u>por. rez. piech. Kmita</u>	” ” ” ”
por. zaw. kaw. Czekan	” ” ” ”
por. rez. kaw. Romański	” ” ” ”
por. rez. sąd. Świt	” ” ” ”
por. rez. piech. Lech	” ” ” ”
por. art. Kosa	Ochr. ” Szt. Okr.

Do stopnia porucznika:

ppor. rez. piech. Woronński	WSS
ppor. rez. piech. Sieradzki	Zgr. Golskiego
ppor. rez. int. Karwadzki	” ”
ppor. rez. kaw. Pług	” ”
ppor. zaw. sap. Roman	” ”
ppor. rez. piech. Jerzy	” ”

253. Strona pierwsza rozkazu nr 31 Komendy Warszawskiego Okręgu AK dotyczącego awansów i odznaczeń, 20 września 1944 r.

ILUSTRACJE

Pkt. 2-I Odznaczenia:

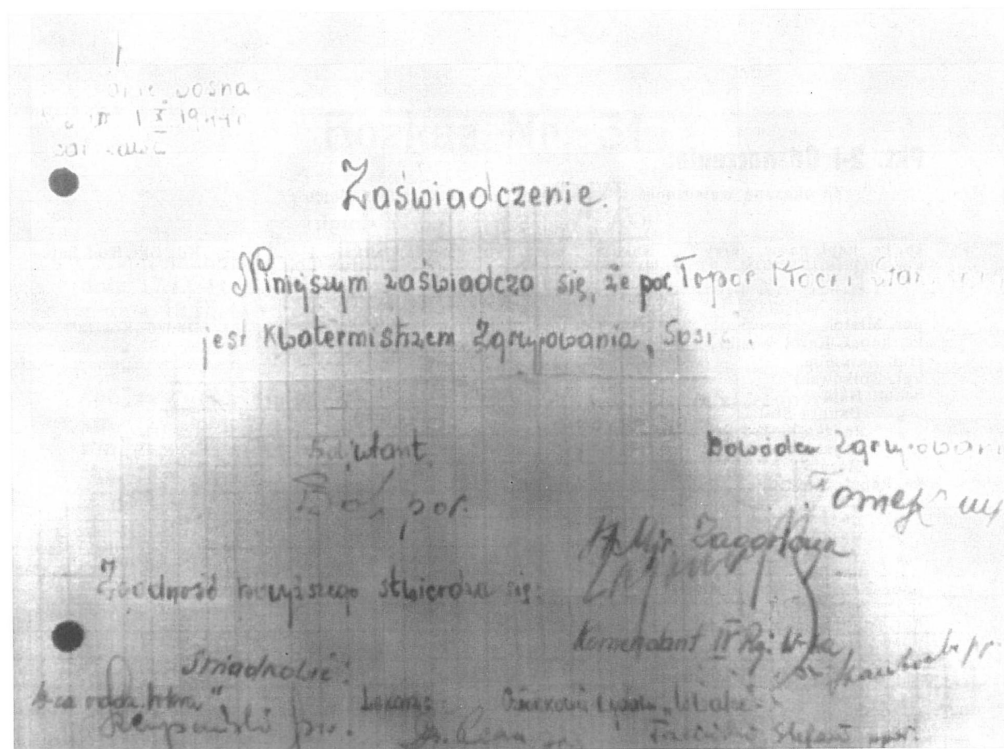
Za okazaną waleczność w czasie walk powstańczych nadaje:

Krzyż Walecznych poraz drugi:			
śp. ks. kapł. cz. w. Jerzy kpr. Bąk	Nakasz Kda Okr. Szef. Sap.	śp. och. Alina	Kda Okr. Szef. Sap.
Krzyż Walecznych poraz pierwszy:			
por. Mietek	Obw. I	san. Alicja	Oddz. „Koszta“
ks. kapel. Karol Wielki	Obw. I — Rej. 2	san. Joasia	„
rtm. Zaremba	Obw. I — Rej. 3	śp. san. Krystyna	„
kpt. Żbikowski	„	kpr. Marek	„
ochot. Nata	„	„ Strażak	„
„ Danuta Stal	„	st. strz. Arlekin	„
„ Jadzka Rola	„	„ Roland	„
„ Krystyna	„	„ Henryk	„
„ Maryla	„	„ Radwań	„
ks. kapel. Stanisław	Obw. I (W-wa-pld.)	„ pchor. Jankowski	„
ochot. Ida	Obw. I Gr. „Róg“	„ Czapek	„
„ Leda	„	strz. Zielony	„
„ Baśka	„	„ Kwiatek	„
„ Wanda	„	„ Kupiec	„
„ Barbara	„	„ Zawisza	„
ppor. Sum	Obw. I Zgr. „Sosny“	„ Dzierżak	„
„ Zawadzki	„	ppor. Giewont	Kda Okr. W-II
kpr. pchor. Jelita	„	„ Oksza	„
ppor. Tudor	„	kpr. pchor. Aramis	„
sierż. Rozmaryn	„	„ Wirski	„
st. strz. z cen. Kmicie	„	ppor. Wicher.	Kda Okr. W-II
st. strz. Jeż	„	njr. Bryła	„
strz. Piorun	„	śp. ochotn. Pianka	„
strz. z cen. Lech	„	śp. ochotn. Ulka	Kda Okr. Szef. Sap.
strz. z cen. Tygrys	„	ppor. rez. Wiktor	„
strz. z cen. Borsuk	„	st. sierż. Ponury	„
strz. z cen. Krakus	„	sierż. rez. Bednarski	„
plut. pchor. Michał	„	plut. rez. Orliński	„
kpr. Czarny	„	plut. rez. Brama	„
strz. Leonidas	„	plut. pchor. Bzura	„
rtm. Nowina	„	st. sap. Kot	„
ks. kapel. rez. Czesław	Obw. III	„ Jawor	„
ks. kapel. dz. w. Mietek	Obw. V	„ Upadek	„
ks. kapel. rez. Osiński	Obw. V „Baszta“	kpr. pchor. rez. Maciej	„
śp. strzel. Hańcza	Oddz. „Koszta“	sap. Rys	„
śp. dr. med. Marta	Oddz. „Koszta“	ochot. Torin	„
san. Henryka	„	„ Renata	„

2

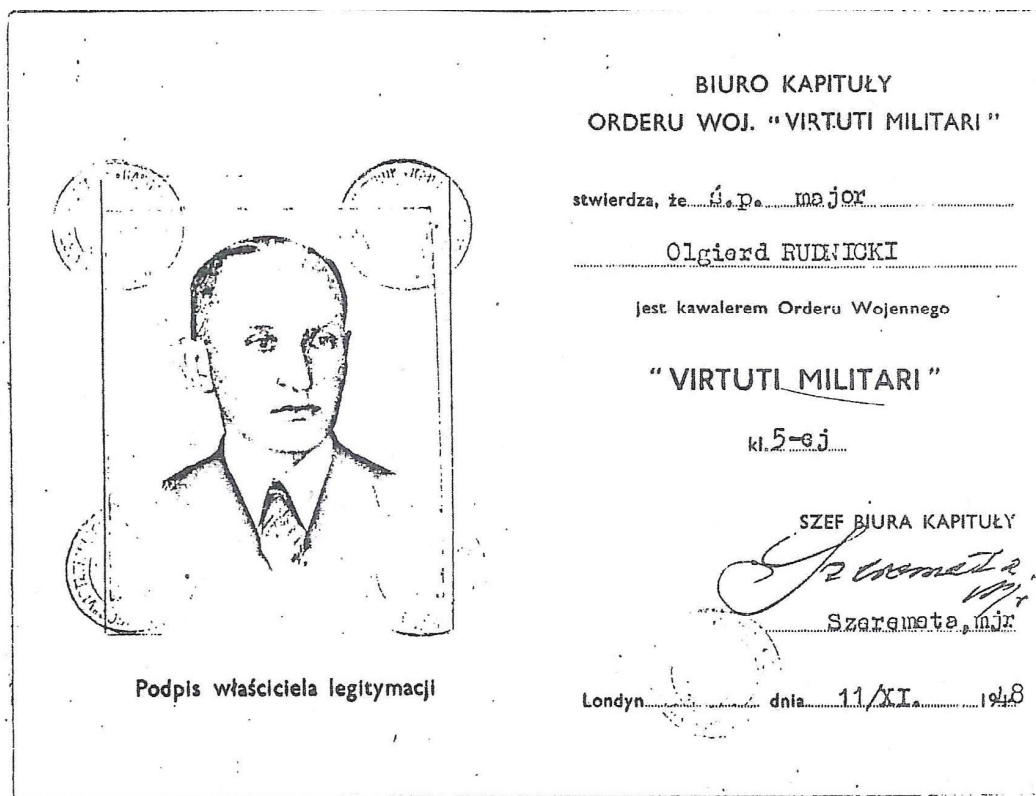
254. Strona druga rozkazu nr 31 Komendy Warszawskiego Okręgu AK dotyczącego awansów i odznaczeń, 20 września 1944 r.

ILUSTRACJE

255. Zaświadczenie stwierdzające, że por. Stanisław Płocki, ps. „Topór” jest kwatermistram Zgrupowania „Sosna”, 1 października 1944 r.

ILUSTRACJE

256. Legitymacja Orderu Virtuti Militari V klasy, nadanego pośmiertnie mjr. Olgierdowi Rudnickiemu, ps. „Sienkiewicz” przez Kapitułę Orderu w Londynie, 11 listopada 1948 r.

ILUSTRACJE

257. Awers i rewers Medalu Powstania Warszawskiego, wykonanego przez artystę rzeźbiarza Marka Łypaczewskiego z 3 kompanii „Wkra”

ILUSTRACJE

258. Awers i rewers Medalu batalionu „Łukasiński” wykonanego przez artystę rzeźbiarza Marka Łypaczewskiego z 3 kompanii „Wkra”

ILUSTRACJE

Mjr WALERIAN ŁUKASIŃSKI 1786-1868
BOJOWNIK I MECZENNIK ZA SPRAWĘ
NIEPODLEGŁOŚCI POLSKI PRZES 46 LAT
WIEZIONY PRZES ZABORCĘ ROSYJSKIEGO
ZMARŁ W LOCHACH TWIERDZY SZLISELBURGA

**ARMIA KRAJOWA
BATALION
im. W. ŁUKASIŃSKIEGO**

Imię *Benedykt*
Nazwisko *Łukasiński*
Pseudonim *mpor. "Rajski"*
Przydział *3 Komp. "Włosa"*

LEGITYMACJA Nr 3
**UPOWAŻNIA DO NOSZENIA
ODZNAKI BATALIONU**

ujj. St. Makowski PRZEWODNICZĄCY
p.s. Jermak
10-00 bat. Łukasiński por. mgr B. Ziolkowski

Warszawa 1 VIII 1904

259. Legitymacja odznaki batalionu „Łukasiński”

260. Odznaka batalionu „Łukasiński”,

ILUSTRACJE

Jak powstała odznaka Środowiska Żołnierzy batalionu Armii Krajowej "Łukasieński".

W czasie Powstania Warszawskiego, w dniu 2 sierpnia 1944 w godzinach rannych, 3 kompania "WKra" batalionu "Łukasieński", dowodzona przez por. "Szczepańskiego" (Stanisław Poteralski), otrzymała przydział kwater w budynkach ul. Długa 9 i 11.

Trzeci pluton tej kompanii, dowodzony przez ppor. "Żelskiego" (Ryszard Ziółkowski) zajął mieszkania na I i III piętrze budynku ul. Długa 11. Trzeciego czy czwartego dnia powstania ppor. "Żelski" napisał kredą na drzwiach wejściowych do kwatery na I piętrze, drukowanymi literami kryptonim kompanii "WKRA".

WKRA

Następnego dnia zastępca dowódcy plutonu ppor. "Rajski" (Benedykt Ziółkowski) pod tym napisem narysował kotwicę "Polska Walcząca", a przez środek kotwicy napisał kryptonim batalionu "ŁUKASIEŃSKI".

Wyglądało to tak:

WKRA

Po kilku dniach, na skutek bombardowań, napis na drzwiach został zasypany pyłem powstałym po bombardowaniu.

Znak ten narysowałem również na ścianie piwnicy w Banku Polskim w dniu 14 sierpnia 1944.

Do tego napisu wrócono na przełomie lat osiemdziesiątych, kiedy pomyślano o odznace Środowiska batalionu "Łukasieński".

Natychmiast zaproponowałem kolegom, aby do projektu odznaki, wykorzystać rysunek historyczny z powstania, kotwicę z kryptonimem batalionu. Propozycja została przyjęta bez zastrzeżeń i tak powstała odznaka.

ILUSTRACJE

262. Sztandar Środowiska Batalionu „Łukaszyński” (strona prawa i lewa)